

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przekazuje informację na temat ASF o następującej treści:

Akceptuję:
PODSEKRETARZ

Ewa Leoniak

Warszawa, dnia .11.2017 r.

Informacja odnośnie sytuacji epizootycznej w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń (ASF)

Sytuacja epizootyczna w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń (ASF) w Polsce, od ostatniego posiedzenia Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przedstawia się następująco.

Do dnia 6 listopada br. stwierdzono na terytorium Polski łącznie 103 ogniska ASF u świń (w tym 80 ognisk w 2017 r.). Wszystkie powyższe ogniska wystąpiły na obszarach objętych restrykcjami w związku z ASF, określonych w załączniku do decyzji wykonawczej Komisji nr 2014/709/UE, w następujących województwach:

- podlaskie – 16 ognisk: w powiecie grajewskim 3 ogniska ASF (2 w gm. Radziłów i 1 w gm. Rajgród), w powiecie monieckim 8 ognisk ASF (1 w gm. Trzcianne, 2 w gm. Mońki i 5 w gm. Goniądz), w powiecie łomżyńskim 1 ognisko (w gm. Jedwabne), w powiecie siemiatyckim 3 ogniska ASF (w gm. Siemiatycze, Nurzec Stacja, Mielnik), w powiecie augustowskim 1 ognisko ASF (w gm. Lipsk);
- mazowieckie – 6 ognisk: w powiecie łosickim 3 ogniska ASF (1 w gm. Platerów i 2 w gm. Sarnaki), w powiecie siedleckim 3 ogniska ASF (2 w gm. Korczew i 1 w gm. Paprotnia);
- lubelskie – 58 ognisk: w powiecie bialskim 42 ogniska ASF (1 w gm. Rokitno, 1 w gm. Konstantynów, 4 w gm. Leśna Podlaska, 2 w gm. Zalesie, 1 w gm. Sławatycze, 2 w gm. Piszczac, 4 w gm. Janów Podlaski, 5 w gm. Biała Podlaska, 5 w gm. Terespol, 17 w gm. Międzyrzec Podlaski), w powiecie radzyńskim 8 ognisk ASF (w gm. Kąkolewnica), w powiecie włodawskim 5 ognisk ASF (w gm. Włodawa 3 i w gm. Hanna 2), w powiecie parczewskim 3 ogniska ASF (w gm. Podedwórze).

Siedemdziesiąt pięć ognisk ASF stwierdzono w gospodarstwach utrzymujących od jednej do kilkudziesięciu sztuk świń, trzy ogniska w gospodarstwach liczących powyżej 100 sztuk świń i dwa ogniska w gospodarstwach utrzymujących powyżej 1 000 sztuk świń.

We wszystkich gospodarstwach, w których zostały wyznaczone ogniska ASF, podjęto czynności związane z likwidacją choroby – zabito i zutylizowano wszystkie świnię, zniszczeniu lub unieszkodliwieniu poddano pasze, ściółkę oraz inne przedmioty, które mogły zostać skażone, a nie mogły zostać skutecznie oczyszczone i odkażone. Wykonano czynności mycia i odkażania pomieszczeń, w których przebywały świnię, środków transportu używanych do transportu świń lub ich tusz oraz sprzętu.

Do dnia 6 listopada 2017 r., zgodnie z decyzjami administracyjnymi właściwych miejscowo

powiatowych lekarzy weterynarii, wygaszono 6 ognisk w woj. mazowieckim, 15 ognisk w woj. podlaskim oraz 50 ognisk w woj. lubelskim.

W odniesieniu do przypadków ASF u dzików, do 6 listopada br. stwierdzono na terytorium Polski łącznie 572 przypadki ASF u dzików (w tym 409 w 2017 r.). Wśród stwierdzonych od września br. przypadków, kilka odnotowano na obszarach, na których dotychczas nie stwierdzano choroby u dzików, tj.:

- 1 września br. wystąpił pierwszy przypadek ASF u dzika w gminie Radzyń Podlaski w powiecie radzyńskim.
- 14 września br. wystąpił pierwszy przypadek ASF u dzika w powiecie sejneńskim (gm. Krasnopol),
- 28 września br. wystąpił pierwszy przypadek ASF u dzika w powiecie augustowskim (gm. Bargłów Kościelny).

W związku ze zmieniającą się sytuacją epizootyczną dotyczącą ASF, zmianom uległ również załącznik do decyzji wykonawczej KE 2014/709/UE, określający obszary objęte restrykcjami w związku z występowaniem ASF w niektórych Państwach Członkowskich, w tym w Polsce (ostatnio dokonana zmiana w dniu 11 października 2017r. – decyzja wykonawcza Komisji nr 2017/1850/UE).

W kwestii odszkodowań, w województwie mazowieckim, w przypadku dwóch gospodarstw, w których wykryto ASF, właściwy powiatowy lekarz weterynarii odmówił przyznania odszkodowania za zabite świnie, uzasadniając to stwierdzonymi nieprawidłowościami w zakresie identyfikacji i rejestracji świń.

W województwie podlaskim w siedmiu gospodarstwach właściwi powiatowi lekarze weterynarii odmówili przyznania odszkodowania za zabite świnie, uzasadniając to stwierdzeniem następujących nieprawidłowości: niedopełnienie przez posiadacza świń obowiązku zgłoszenia podejrzenia występowania choroby zakaźnej zwalczanej z urzędu, a także utrzymywanie w gospodarstwie świń nieznanego pochodzenia, zakupionych z pominięciem spełnienia wymagań weterynaryjnych.

W województwie lubelskim właściciele dwudziestu trzech gospodarstw, w których wyznaczono ogniska ASF otrzymali decyzje właściwych powiatowych lekarzy weterynarii o odmowie przyznania odszkodowania. Decyzje te właściwi powiatowi lekarze weterynarii uzasadnili stwierdzonymi nieprawidłowościami w zakresie: identyfikacji i rejestracji świń, bioasekuracji oraz handlu świniami z pominięciem wymagań weterynaryjnych.

W związku z faktem, że na terenie powiatu białskiego (woj. lubelskie) i siedleckiego (woj. mazowieckie) nie wszystkie gospodarstwa, w których stwierdzono ogniska ASF, otrzymały decyzję właściwego miejscowo wojewódzkiego lekarza weterynarii o przyznaniu lub odmowie przyznania odszkodowania, Główny Lekarz Weterynarii pismem z dnia 6 listopada 2017 r. polecił ostateczne

załatwienie sprawy w powyższym zakresie do końca bieżącego tygodnia.

Dodatkowo w załączeniu przekazuję tabelę z danymi dotyczącymi stanu realizacji III edycji programu bioasekuracji, a także informacje na temat stanu realizacji odstrzału sanitarnego dzików.

Realizowane działania w odniesieniu do ASF

W sposób ciągły prowadzona jest redukcja populacji dzików w ramach planowej gospodarki łowieckiej na terenie całego kraju oraz dodatkowo w ramach odstrzału sanitarnego dzików, na obszarach, na których występuje ASF lub które są bezpośrednio zagrożone jego wystąpieniem.

Według stanu na dzień 6 listopada br. w ramach tego odstrzału odstrzelono 6499 dzików z 10187 zaplanowanych do pozyskania, w tym 3039 samiec.

Ponadto, Główny Lekarz Weterynarii we współpracy z wojewódzkimi lekarzami weterynarii oraz Grupą Ekspertów ds. ASF opracował „Strategię obniżania populacji dzików na terytorium Polski w związku z występowaniem ASF”. Po zatwierdzeniu ww. strategii w dniu 28 czerwca 2017 r., na VI posiedzeniu Grupy Zadaniowej ds. łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem przypadków afrykańskiego pomoru świń, w dniu 4 lipca br. została ona przekazana do stosowania terenowym organom Inspekcji Weterynaryjnej.

Prowadzone są również intensywne akcje poszukiwania i bezpiecznej likwidacji zwłok padłych dzików na terenach występowania ASF i terenach bezpośrednio zagrożonych wystąpieniem choroby. Zarząd Główny Polskiego Związku Łowieckiego polecił łowczym okręgowym zredukowanie do dnia 30 listopada br., populacji dzików na terenie położonym na wschód od Wisły do poziomu 0,1 osobnika/km² oraz maksymalnie wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych, a w pozostałej części kraju do poziomu 0,5 osobnika/km².

Na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 kwietnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia „Program bioasekuracji mającego na celu zapobieganie szerzeniu się afrykańskiego pomoru świń” na lata 2015-2018 (Dz. U. poz. 517, z późn. zm.) posiadacze zwierząt utrzymujący świny na obszarze, gdzie realizowany jest program bioasekuracji mogli złożyć w określonym w programie terminie oświadczenie, że gospodarstwo nie spełni wymagań określonych w programie bioasekuracji.

W takim przypadku:

- 1) powiatowy lekarz weterynarii, po przeprowadzeniu kontroli w gospodarstwie, wydawał decyzję nakazującą zabicie świń utrzymywanych w gospodarstwie lub poddanie ich ubojowi oraz zakazującą wprowadzania do gospodarstwa i utrzymywania w nim zwierząt z gatunków wrażliwych przez okres obowiązywania programu, tj. do 31 grudnia 2018 r.;
- 2) posiadaczowi świń przysługuje:

- odszkodowanie za zabite lub poddane ubojowi zwierzęta, wypłacane przez powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce położenia gospodarstwa,
- rekompensata za nieprzerwane nieutrzymywanie świń w gospodarstwie, przyznawana w drodze decyzji kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, właściwego ze względu na miejsce położenia gospodarstwa.

Odszkodowanie przysługuje w wysokości wartości rynkowej zwierzęcia. Wartość rynkową zwierzęcia określa się na podstawie średniej z 3 kwot oszacowania przyjętych przez powiatowego lekarza weterynarii oraz 2 rzeczoznawców wyznaczonych przez tego lekarza z prowadzonej przez niego listy rzeczoznawców. W przypadku zwierzęcia poddanego ubojowi, którego mięso jest zdadne do spożycia przez ludzi, odszkodowanie pomniejsza się o kwoty uzyskane ze sprzedaży mięsa i ubocznych produktów zwierzęcych pozyskanych od tego zwierzęcia.

Wysokość rekompensaty oblicza się na podstawie iloczynu średniej rocznej liczby zwierząt z gatunków wrażliwych utrzymywanych w gospodarstwie w roku kalendarzowym poprzedzającym rok złożenia przez posiadacza zwierząt oświadczenia i stawki za zwierzę dla danego gatunku zwierząt (art. 57g).

Rekompensatę, na wniosek posiadacza zwierząt, przyznaje w drodze decyzji kierownik biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa właściwy ze względu na miejsce położenia gospodarstwa. W decyzji kierownik biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ustala wysokość rekompensaty.

Rekompensatę przyznaje się za okres obowiązywania programu bioasekuracji.

Średnią roczną liczbę zwierząt ustala się, jako iloraz sumy liczby zwierząt z gatunków wrażliwych utrzymywanych w gospodarstwie w ostatnim dniu każdego miesiąca roku kalendarzowego poprzedzającego rok złożenia przez posiadacza zwierząt oświadczenia o niespełnieniu wymagań określonych w programie bioasekuracji. Jednocześnie średnią roczną liczbę zwierząt ustala się na podstawie danych zawartych w rejestrze zwierząt gospodarskich oznakowanych, o którym mowa w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. W przypadku posiadacza zwierząt utrzymującego nie więcej niż jedną świnie, z przeznaczeniem na własne potrzeby, średnia roczna liczba zwierząt wynosi 1.

Stawkę za zwierzę określa, w drodze rozporządzenia, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi biorąc pod uwagę przewidywany okres obowiązywania programu bioasekuracji, długość cyklu produkcyjnego, średnią cenę rynkową zwierząt danego gatunku oraz liczbę zwierząt z gatunków wrażliwych, za które będą przyznane rekompensaty.

Obecnie stawka określona została w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 września 2015 r. w sprawie rekompensat za nieprzerwane nieutrzymywanie świń w gospodarstwie (Dz. U. poz. 1435, z późn. zm.).

Na bieżąco prowadzona jest również akcja informacyjna. Rolnicy są informowani o wymaganiach weterynaryjnych, które należy spełnić na obszarach objętych restrykcjami w związku z ASF. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa czy też Agencja Rynku Rolnego oraz Inspekcja Weterynaryjna przekazują informacje posiadaczom świń na bieżąco. Inspekcja Weterynaryjna realizuje działania w ramach akcji informacyjnej, m. in. poprzez kolportowanie ulotek informacyjnych i organizowanie szkoleń. Komunikaty i informacje umieszczane są również na stronach internetowych granicznych, wojewódzkich i powiatowych inspektoratów weterynarii oraz na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Weterynarii, gdzie informacje dotyczące ASF, w tym informacje dotyczące bioasekuracji gospodarstw, mają charakter wiodący.”

Ogrodzenie na wschodniej granicy RP.

Wobec trwałego, intensywnego naporu wirusa afrykańskiego pomoru świń, spowodowanego dramatyczną sytuacją epizootyczną za wschodnią granicą Rzeczypospolitej Polskiej, stanowiącego istotne zagrożenie dla gospodarki narodowej, w dniu 5 lipca 2017 r. Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów zarekomendował budowę zapory przeciwko chorym dzikom na wschodniej granicy kraju. Jednocześnie, podczas posiedzenia Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, w dniu 19 lipca 2017 r., zapadła decyzja o budowie ogrodzenia na granicy Polski z Republiką Białorusi i Ukrainą.

Postanowieniem nr 4/2017, z dnia 31 sierpnia 2017 r., Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi powołał Grupę Roboczą ds. przygotowania analizy ekonomicznej kosztów budowy i utrzymania a także efektywności ogrodzenia zabezpieczającego przed migracją dzików^[1]. Zgodnie z §2, do zadań grupy należy przygotowanie i przedstawienie Przewodniczącemu Międzyresortowego Zespołu pisemnej analizy ekonomicznej kosztów budowy, utrzymania i efektywności ogrodzenia zabezpieczającego przed migracją dzików, które miałyby powstać wzdłuż granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Republiką Białorusi i Ukrainą, wraz z propozycją dalszych działań wynikających z ww. analizy.

Obecnie prace nad przedmiotową analizą ekonomiczną są na wysokim stopniu zaawansowania i zostaną niebawem ukończone.

Należy zauważyć, że wzniesienie ogrodzenia jest jedną z propozycji rozwiązań w zakresie prewencji, ograniczania rozprzestrzeniania się ASF u dzików w Polsce, a tym samym ochrony stad trzody chlewnej. Głównym celem wzniesienia tej bariery ma być zapobieganie przechodzeniu dzików zakażonych wirusem ASF z Białorusi i Ukrainy na terytorium Polski.

^[1] Postanowienie Nr 4/2017 Przewodniczącego Międzyresortowego Zespołu ds. łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem przypadków afrykańskiego pomoru świń z dnia 31.08.2017 r. w sprawie powołania grupy roboczej ds. przygotowania analizy ekonomicznej kosztów budowy i utrzymania a także efektywności ogrodzenia zabezpieczającego przed migracją dzików